

WAREN-PRIJZEN EN HANDELS-CIJFERS BETREFFENDE DUITSCHLAND.

In de jongste aflevering van Conrad's Jahrbücher (die van den 7den October) komt een nieuwe en zeer belangrijke bijdrage voor van Dr. AD. SOETBEER tot de kennis van den loop der prijzen in de laatste jaren.

Het is de statistiek van den In- en Uitvoerhandel van het Duitsche tolgebied, die hem ditmaal de stof levert voor zijn onderzoek.

Deze statistiek — hieraan herinnert hij in de eerste plaats — is sedert 1881 een nieuw tijdperk ingetreden en wordt nu opgemaakt volgens regelen, waardoor men aan de uitkomsten een groote mate van nauwkeurigheid mag toekennen.

De waarde der goederen wordt niet naar de aangiften der kooplieden zelven aangenomen, maar berekend naar een tarief, dat opzettelijk ieder jaar op nieuw en met groote zorg wordt opgemaakt. De regeerings-beambten van het statistisch bureau worden in dezen arbeid bijgestaan door der zaken kundigen, die zich daartoe in eene commissie vereenigen. Laatstelijk bestond de commissie uit 39 personen en hebben deze de middenprijzen berekend over 933 artikelen, waaruit het blijkt hoezeer hun onderzoek zich tot de bijzonderheden heeft uitgestrekt. Voorts hebben zij zich daarbij te gedragen naar regelen, die met veel overleg zijn opgesteld, en waardoor zooveel mogelijk de waarborg wordt verkregen voor een aan het doel beantwoordende uitkomst.

Toch — zegt Soetbeer — zullen uit den aard der zaak aan de uitkomst fouten blijven kleven en kan de waarde-berekening van den gezamenlijken in- en uitvoer, tot welke men op die wijze komt, niet de volkomen getrouwe afspiegeling der werkelijkheid zijn. Doch daar het werk van jaar tot jaar volgens dezelfde methode wordt vervolgd — behoudens natuurlijk de verbeteringen in de uitvoering welke wenschelijk voorkomen — zoo zijn de resultaten toch van zeer groote waarde en beteekenis en geven ze, vooral ter vergelijking van den loop van zaken over verscheidene jaren, een tamelijk juiste voorstelling van dezen.

De prijzen waarmede gerekend wordt — hierop moet met

nadruk gewezen worden — zijn voor de ingevoerde waren die, welke door het binnenland aan het buitenland worden betaald; voor de uitgevoerde waren die, welke het buitenland aan het binnenland betaalt. Bij de invoer-prijzen worden de invoerrechten, bij de uitvoerprijzen de uitvoerpremii niet bijberekend.

Soetbeer nu wijst er op dat deze handels-statistiek, behalve dat ze de bewegingen in het verkeer met het buitenland leert kennen, ook een uitmuntend middel aan de hand doet om de veranderingen in het peil der algemeene warenprijzen in het land van jaar tot jaar te volgen. Wel omvat die statistiek niet de prijzen van alle goederen die in het land worden voortgebracht en verbruikt, verkocht en gekocht, immers niet van die, welke geen voorwerp zijn van handel met het buitenland; doch men mag aannemen dat al waren ook deze mede in de rekening opgenomen, de einduitkomst geen wezenlijk verschil zou opleveren.

De bedoelde vergelijking wordt verder gemakkelijk gemaakt, doordat het Statistiek-bureau telken jare, bij de berekening van den gezamenlijken in- en uitvoer tot de aangenomen middenprijzen des jaars, er een tweede voegt van de waarde volgens de middenprijzen van het voorgaande jaar. Om de vergelijking voor het beoogde doel te voltooien ware echter ook nog telken jare eene berekening noodig geweest van de waarde volgens de middenprijzen van het jaar van uitgang der tabel. Deze wordt door het Statistisch-bureau niet geleverd. Doch Soetbeer zelf heeft die doen opmaken. Wel niet op dezelfde wijze als gevolgd is bij de officieele berekeningen, wat niet doenbaar was, maar toch zoo, dat de uitkomst als voldoende nauwkeurig beschouwd mag worden.

Ik laat nu de tabel van Soetbeer, met het aan deze door hem toegevoegde overzicht volgen.

DUITSCHLANDS GOEDERENHANDEL MET HET BUITENLAND.

	Gewicht in Tonnen à 1000 K.G.	Berekening der werkelijke waarde.	Waarde volgens de prijzen van het voor- gaande jaar.	Verhouding van het peil der prijzen tegen dat van het voorg. jaar.	jaar 1881.
		Millioenen	marken.	pCt.	pCt.
1881					
Invoer	14.848.290	2.990 ³			
Uitvoer	16.672.246	3.040 ²			
In- en uitvoer	31.520.536	6.030 ⁵			
1882					
Invoer	15.299.910	3.164 ⁷	3.171 ¹	— 0,2	— 0,2
Uitvoer	17.208.956	3.244 ⁷	3.221 ⁵	+ 0,7	+ 0,7
In- en uitvoer	32.508.866	6.409 ⁴	6.392 ⁶	+ 0,3	+ 0,3

1883					
Invoer	16.297.187	3.290 ¹	3.342 ¹	— 1,6	— 1,8
Uitvoer	19.239.596	3.335 ⁰	3.410 ⁰	— 2,2	— 1,5
In- en uitvoer	35.536.783	6.625 ¹	6.753 ⁰	— 1,9	— 1,6
1884					
Invoer	17.787.766	3.284 ⁰	3.459 ⁷	— 5,1	— 6,7
Uitvoer	19.151.756	3.269 ⁴	3.468 ³	— 5,7	— 7,2
In- en uitvoer	36.939.522	6.554 ³	6.928 ⁰	— 5,4	— 6,9
1885					
Invoer	17.867.291	2.944 ⁴	3.202 ⁴	— 8,1	— 14,2
Uitvoer	18.813.869	2.860 ³	3.093 ³	— 7,5	— 14,2
In- en uitvoer	36.681.160	5.804 ⁷	6.295 ⁷	— 7,8	— 14,2
1886					
Invoer	16.945.792	2.888 ⁴	2.899 ⁰	— 0,4	— 14,6
Uitvoer	18.924.024	2.985 ⁰	3.059 ⁷	— 2,4	— 16,2
In- en uitvoer	35.869.816	5.874 ⁰	5.959 ³	— 1,4	— 15,4
1887					
Invoer	19.386.477	3.124 ⁷	3.120 ⁰	+ 0,1	— 14,5
Uitvoer	19.495.464	3.135 ³	3.144 ⁵	— 0,3	— 16,5
In- en uitvoer	38.881.941	6.260 ⁰	6.265 ⁴	— 0,1	— 15,5
1888					
Invoer	21.867.489	3.290 ⁷	3.294 ⁰	— 0,1	— 14,6
Uitvoer	20.740.077	3.205 ⁰	3.162 ⁴	— 1,4	— 15,3
In- en uitvoer	42.607.566	6.496 ⁰	6.457 ³	+ 0,6	— 15,0
1889					
Invoer	26.611.822	4.015 ¹	3.871 ⁴	+ 3,7	— 11,4
Uitvoer	18.292.272	3.166 ⁷	3.074 ⁰	+ 3,0	— 12,8
In- en uitvoer	44.904.094	7.181 ⁸	6.946 ³	+ 3,4	— 12,1

Overzicht van het peil der waren-prijzen in de jaren 1882 tot 1889 in verhouding tot de middenprijzen van 1881.

Jaar.	Invoer-artikelen.	Uitvoer-artikelen.	Beide te zamen.
1881 . . .	100	100	100
1882 . . .	99,8	100,7	100,3
1883 . . .	98,2	98,5	98,4
1884 . . .	93,3	92,8	93,1
1885 . . .	85,8	85,8	85,8
1886 . . .	85,4	83,8	84,6
1887 . . .	85,5	83,5	84,5
1888 . . .	85,4	84,7	85,0
1889 . . .	88,6	87,2	87,9

Het is niet van belang ontbloomt deze uitkomst eens te vergelijken met die van de bekende Index-cijfers van The Economist.

In het hier volgende staatje vindt men deze vergelijking Om haar beter in het oog te doen springen, heb ik naast de eigen-

lijke verhoudingscijfers van The Economist een herleiding van deze gevoegd op de basis van 100 voor het Index-cijfer van 1 Januari 1882, dat gesteld moet worden tegenover het Soetbeersche cijfer betreffende de middenprijzen van 1881.

Index-cijfers van The Economist in procenten.				Verhoudingscijfer van Soetbeer als bovenstaand.
1845/50	2200	100	—	
1 Januari 1873	2947	134	—	
„ 1882	2435	111	100	100
„ 1883	2342	107	96 ²	100 ³
„ 1884	2221	101	90 ¹	98 ¹
„ 1885	2098	95	86 ²	93 ¹
„ 1886	2023	92	83 ¹	85 ³
„ 1887	2059	94	84 ⁰	84 ⁰
„ 1888	2230	101	91 ⁰	84 ⁵
„ 1889	2187	99	89 ³	85 ⁰
„ 1890	2236	102	91 ⁰	87 ⁰

Gansch zonder beteekenis zijn de afwijkingen tusschen de tweeërlei verhoudingscijfers niet. Doch men lette wel op, dat het cijfer van The Economist betrekking heeft op de prijzen op een bepaalden datum, zegge telkens op den 1sten Januari, of althans op de prijzen bij het einde van het voorgaande jaar, het nieuwe cijfer van Soetbeer op de middenprijzen van het geheele voorgaande jaar. En neemt men verder in aanmerking, dat het Index-cijfer van The Economist van 1 Januari 1888, ten opzichte van hetwelk de belangrijkste afwijking wordt waargenomen, een abnormale verhooging vertoonde tengevolge der geheel op haarzelve staande toenmalige prijsverhooging van het tin en het koper (96 punten van het totaal der 171 punten, die het cijfer meer bedroeg dan dat van een jaar te voren), dan is er toch een sterke overeenstemming in de richting der gezamenlijke prijsbewegingen, die op de twee verschillende wijzen wordt aangegeven.

De thans door Soetbeer gevolgde methode heeft intusschen zeker zeer veel vóór zich. Kon ze algemeen gevolgd worden en ware ze voor toepassing op alle prijzen vatbaar, dan zou ze, naar het mij voorkomt, ons inderdaad al zeer nabij brengen aan het ideaal der zuivere waarneming van de wisselingen in de waardeverhouding tusschen het ruilmiddel en alle andere koopwaren.

Doch ook al werd dit ideaal beter genaderd, ja zelfs bereikt, toch zouden wij daardoor alleen niet komen tot de kennis van de oorzaak dier wisselingen; namelijk hieraan nog niet genoeg hebben om te beslissen, of b.v. een daling der prijzen hare

oorzaak vond in eene wijziging der verhouding tusschen vraag en aanbod aan de zijde der goederen dan wel aan die van het geld.

Al dergelijke waarnemingen kunnen nooit anders zijn dan een hulpmiddel om tot die kennis te komen, en moeten ze door geheel andere waarnemingen nog worden aangevuld, zoo wij in deze tot een uitkomst zullen geraken.

Het komt mij voor dat dit in het genoemde opstel van Dr. Soetbeer niet genoeg in aanmerking wordt genomen bij de beschouwingen, die hij verbindt aan de door hem verkregen eindexiffers ten opzichte der algemeene prijsbewegingen. De strekking daarvan is eene vernieuwde bestrijding van de stellingen der bimetalisten met betrekking tot het verband van de depressie der jaren na 1873 en de in hetzelfde tijdvak voorgevallen daling der prijzen. Ten onrechte spreekt Soetbeer daarbij ook uitsluitend van zilverdepreciatie in plaats van goudappreciatie. En dat in deze niet louter aan verwarring der twee termen te denken valt, blijkt uit de vraag, hoe de bimetalisten het verklaren, dat op de rijzing van den goudprijs van het zilver van 44 op 54 geen daarmede overeenstemmende algemeene prijsverhooging der andere goederen gevolgd is. Deze rijzing was inderdaad voorshands niets anders dan eene verbetering van den goudprijs van het zilver. Zal de wijziging der Amerikaansche muntwetgeving op het algemeene peil der prijzen in de goudlanden een eenigszins merkbaar invloed hebben, zoo is dit slechts op tweeërlei wijze mogelijk: rechtstreeks doordat de meerdere opname van het zilver in den geldomloop in de Vereenigde Staten in de verhouding tusschen vraag en aanbod voor het goud eene verandering brengt, en middellijk door den invloed van de rijzing van den zilverprijs op de handelsbeweging met de zilverlanden. In beide gevallen kan slechts sprake zijn van een zich langzamerhand openbarende wijziging in den algemeenen toestand.

Wij kunnen echter dit onderwerp thans verder laten rusten. Mijn hoofddoel was de aandacht te vestigen op de medegedeelde tabellen van Soetbeer, niet op de daaraan vastgeknoopte beschouwingen.

Op nog een ander punt moet ik evenwel ten slotte nog even wijzen. Het is op de allerbelangrijkste wijziging in de handelsbeweging van Duitschland met het buitenland, die door de tabel van Soetbeer zoo duidelijk aan het licht komt.

Het totale waardebedrag der in- en uitvoeren van het laatste in den staat opgenomen jaar, 1889, berekend tot de prijzen van het voorgaande jaar, is toevallig genoegzaam gelijk aan het daarmede

overeenstemmende cijfer betreffende de jaren 1884 en 1883. In de werkelijkheid heeft echter de handelsbeweging van 1889 die van 1884 met een bedrag van 627 millioen mark overtroffen. Doch wat zien wij nu verder? Dit, dat terwijl in 1884 uitvoeren en invoeren elkander genoegzaam dekten, in 1889 het bedrag der uitvoeren 850 millioen beneden dat der invoeren is gebleven. De invoeren zijn van 1884 tot 1889 met 730 millioen toegenomen, de uitvoeren daarentegen met ruim 100 millioen afgenomen.

Er is in dezen loop van zaken niets dat aanleiding geeft tot bevreemding. Dat de kunstmatige bevordering van nijverheid en landbouw door beschermende rechten wel tijdelijk schijnbaar gunstige resultaten kon geven, doch niet blijvend in het voordeel van het land kon zijn; het is steeds van de zijde der vrijhandelaars betoogd en voorspeld.

Ook het loopende jaar schijnt geen betere uitkomst dan 1889 te beloven. Een algemeen overzicht van de handelsbeweging der verlopen maanden is nog niet uitgegeven. Doch uit de partiële statistieken, die men b v. opgenomen vindt in het rapport van 27 Augustus l.l. van den Engelschen consul-generaal te Frankfurt ¹⁾ blijkt dat de uitvoerhandel van Duitschland in ongunstigen toestand blijft verkeerren, terwijl daarentegen de nijverheidsproducten uit den vreemde weder meer en meer terrein in Duitschland veroveren; het onvermijdelijk gevolg — zoo als gezegde consul schrijft — van de opdrijving der lokale prijzen van de eerste levensbenoodigdheden door de invoerrechten en van het directe nadeel dat die rechten, ten behoeve van één tak van nijverheid ingevoerd, aan andere industriën berokkenen.

G. M. BOISSEvain.

¹⁾ Foreign office. 1890 Miscellaneous series N°. 182.